

Stanovisko k zmene rozpočtu

Vláda schválila novelu zákona, ktorou sa majú navýšiť výdavky štátneho rozpočtu o 3,4 mld. eur. Po tejto úprave tak ráta na tento rok s celkovým deficitom verejnej správy 9,9 % HDP v porovnaní so schváleným deficitom 7,4 % HDP. Deficit verejnej správy podľa tejto novely by sa mal navýšiť **o 2,4 mld. eur (2,5% HDP), teda o jednu miliardu menej, ako je navýšenie výdavkov štátneho rozpočtu.**

Dôvodom nižšieho nárastu deficitu je, že navýšenie nepandemických výdavkov pozostáva z finančných transakcií vo vnútri sektora verejnej správy (napr. predzásobenie ŠFA hotovosťou, navýšenie základného imania MH Invest, splácanie istiny dlhu železníc), ako aj zohľadnenie pozitívnych vplyvov v iných oblastiach rozpočtu. Časť navýšenia výdavkov však nie je špecifikovaná, čo znižuje transparentnosť rozdeľovania verejných výdavkov.

Podľa predbežných výpočtov RRZ vychádzajúcich z Programu stability sa „nepandemický deficit“ takmer nezmení (pokles o 17 mil eur voči pôvodnému rozpočtu). **K navýšeniu deficitu by tak došlo výhradne v pandemickej časti rozpočtu.**

RRZ už v minulosti konštatovala, že **cielená jednorazová pomoc** ekonomike v čase krízy je v súlade s najlepšou medzinárodnou praxou, na rozdiel od trvalého plošného zatažovania verejných financií. Okrem zabráneniu poklesu produkčnej kapacity v ekonomike, jednorázovosť pomoci znižuje aj jej vplyv na zataženie verejných financií do budúcnosti. Dôležité je, aby pripravené opatrenia boli včasné, efektívne a dobre pripravené a zrozumiteľne odkomunikované.

Slovenské verejné financie sú však vo veľmi zlom stave vo vzťahu k ich dlhodobej udržateľnosti. Podľa posledných dostupných údajov Európskej komisie sú naše verejné financie druhé najmenej udržateľné v celej EÚ. Preto by popri pomoci **mala vláda čo najskôr pripraviť dlhodobejší plán postupného ozdravovania verejných financií**, ktorý by mal obsahovať konkrétne opatrenia na **zniženie predkrízového vysokého štrukturálneho deficitu**, ako aj **nápravu straty finančnej stability dôchodkového systému** od roku 2019. Súčasťou by malo byť aj ústavné ukotvenie výdavkových limitov, ktoré by znížilo pravdepodobnosť opakovania sa situácie zo začiatku minulého roka, že verejné financie by na konci dobrých časov boli v pásme dlhodobej neudržateľnosti a vláda by mala objektívne znížený priestor pre pomoc ekonomike v budúcej kríze.

V minulom roku bol deficit verejných financií lepší o vyše 3 mld. eur voči očakávaniam MF SR. Hotovostná rezerva, ktorá je súčasťou hrubého dlhu, sa tak viac ako zdvojnásobila na úroveň 10,2% HDP (9,3 mld eur). Dôvodom navýšenia rezervy bola aj neistota na finančných trhoch po vypuknutí pandémie. Pre dlhodobú udržateľnosť je dôležité sledovať vývoj čistého dlhu, ktorý nezahŕňa hotovostnú rezervu. Čistý dlh by v prípade naplnenia novely rozpočtu stúpil o dodatočných cca 2,4 mld eur.

Podľa aktuálne dostupných informácií, ktoré nezohľadňujú možnú 3. vlnu pandémie (a ani iné nové neočakávané opatrenia), by deficit podľa RRZ mohol dosiahnuť v tomto roku úroveň 7,7% HDP a čiastočne by sa tak mohla zopakovať situácia spreď roka. Preto RRZ v súčasnosti interpretuje deficit na úrovni 9,9% HDP ako jeho maximálnu výšku, ktorá by nastala pri horšom ako očakávanom vývoji pandémie.

Viac informácií bude RRZ prezentovať po skončení analýzy Programu stability v materiáli Strednodobý finančný výhľad.

Kontakt: media@rrz.sk